Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 16. **Sibiiu, 24/8 Martiu 1879.** **Anulu II.**

Deschidere de abonamentu nou

dela 1/13 Martiu a. c.

Incercarile din urma de a ni se esterminá limb'a nóstra tocma si din scólele confessionali, facute si intretînute cu sudórea si din pungile poporului nostru; pericolulu invederatu ce amerintia pe cei mai multi invetiatori, ómeni cu casa si familia, de a fi aruncati pe strade, daca in 6 ani nu voru invetiá perfectu limb'a magiara, pentru-cá se póta face prelegerile in aceea, au desteptatu si pe ómenii cei mai patienti, cá se cunósca si se póta judecá ei insii marimea pericoleloru care'i amerintia si care, cutediamu se afirmamu din propri'a esperientia, sunt fórte mari si cum amu dice, in permanentia, cà-ci de ani patrudeci încóce, in locu de a se curmá, ele crescu neincetatu.

Pentru acea parte a publicului deschidemu abonamentu nou numai pe 4 luni, adeca pàna la 30 Iuniu a. c., cu v. a. 2 fl. 70 cr., éra afara din monarchia cu 7 franci 50 centesime.

Celelalte conditiuni ale abonamentului se potu vedé in fruntea diariului nostru.

Transilvani'a.

— Sibiiu. Discursulu pronuntiatu càtra esc. sa domnulu archiepiscopu si mitropolitu in 6/18 Februariu a. c. in sal'a palatului archiepiscopescu, in presenti'a deputatíunei de 450 membrii:*)

Escelenti'a Ta Prealuminate si Preasantite Dómne Archiepiscope si Mitropolite!

Confratii si concetatienii adunati aici in acestea momente solemne, aflara cu cale a'mi inpune mie onorific'a indatorire de a me face interpretele celoru mai sincere si mai calduróse sentimente de recunoscintia si multiamita, de care nu numai noi cei presenti, ci natiunea intréga este insufletita pentru indeplinirea acestei missiuni, pre càtu de sublime, pre atàta si ínpreunata cu greutati estraordinarie, caroru asemenea abia se mai vedu in vreo alta parte a monarchiei nóstre si nici chiaru in tóta Europ'a, càta se afla pe calea civilisatiunei nefalsificate, genuine. Escelenti'a Ta inse Te-ai supusu la tóte acelea greutati din dio'a in care dupa nenumeratele informatiuni venite dela cleru si poporu despre amaratiunea sufletésca produsa prin nefericitulu proiectu de lege, Te-ai convinsu pe de plinu, cà esci datoriu chiaru facia de tronu a descoperí adeverat'a stare a lucruriloru, adeveratele pericole.

Escelentia! Toti barbatii de óresicare greutate din patri'a nóstra, nu numai romani, ci si de alte nationalitati, ómeni moderati in modulu cugetarei loru, urmarindu mai de aprópe mersulu afaceriloru publice au cunoscutu de multu, cà partid'a politica ce stà astadi in capulu mesei, preocupata si óresicumu farmecata de nesce planuri pre càtu de aventuróse, pre atàta si destructive, inpinge pe societate si cu ea patri'a comuna pe una clina, pe unu rapedîsiu, spre care in alte staturi tindu existentiele catilinarie, si nicidecum societatea cea sanetósa de minte si de ânima.

Escelenti'a Ta cá observatoriu ageru, ai prevediutu de multu, unde au se ésa aceia, carii in orb'a loru trufia se incérca a calcá preste legi eterne, innascute si mai tari decàtu legile positive omenesci din tóta lumea. La tóte acestea ai tacutu, inse numai la parere; cà-ci candu ai vediutu cà cup'a suferintieloru nóstre stà se se reverse, candu nu a mai remasu nici umbra de indointia despre cele mai periculóse lovituri indreptate immediatu asupr'a culturei si progressului nostru, totuodata si asupr'a bisericei si a sacreloru ei institutiuni millenarie, atunci n'ai lasatu se mai tréca nici-unu momentu, ci in proportiunea in care crescea pericolulu, ai datu semnalulu de plecare, ai apucatu pe calea cunoscuta din exemplulu antecessoriloru, cale unica de scapare, ce ne mai remase sub inpregiurarile actuali; ai alergatu inpreuna cu archiereii sufragani si cu deputatii consistorieloru la preainaltulu Tronu, dupace ai spartu prin unele obstacule, noue mai pucinu cunoscute, mai multu numai simtite. Ai sciutu bine, cà in alte timpuri de funesta memoria, chiaru si pe acésta cale mai multi archipastori de ai bisericei nationale romanesci s'au alesu numai cu càte o coróna spinósa de martiri pe capetele loru. Mai multi din ei esilati din tiéra curatu numai pentru apararea religiunei strabune, in poterea articliloru de lege 36 et 37 din 1566 si a altoru legi posterióre; altii batuti pe mórte si spoliati de averi, si érasi càtiva desbracati chiaru de jurisdictiunea loru canonica si subordinati in modulu celu mai rusinatoriu la jurisdictiunea capiloru bisericesci de alte confessiuni; dieceseloru inpusi episcopi, de si orthodoxi, inse de limba si nationalitate cu totulu straina de a nóstra, in fine càteva diecese desfiintiate prin fortia.

Escelenti'a Ta petrunsesi in secretele politicei actuale si cunoscundu cà ea este totu cea vechia traditionale, continuata si aplicata cu perseverantia demna de alte cause vitali ale statului si natiuniloru, si vediendu cà fatalulu proiectu de lege e destinatu a sugrumá scólele romanesci, cu acelea limb'a, nationalitatea, biseric'a, — in petitiunea substernuta Maiestatiei Sale ai descoperitu cu frunte senina tóte infricosiatele rele càte ni se prepara prin acela, ai aratatu absolut'a inpossibilitate de a se realisá una lege cá aceea tirannica, prin urmare si absurditatea ei; n'ai lipsitu totuodata a reflectá pe Maiest. Sa, cà acelu proiectu de lege este unu adeveratu arsenalu de ura si hostilitate, aruncata cá in adinsu in midiuloculu poporaloru monarchiei.

Sciindu cà M. Sa astépta cu totu dreptulu, nu numai dela archierei si dela consiliari intimi, ci dela ori-care cetatianu leale, cá se'i descopere in ori-ce causa adeverulu intregu, Esc. Ta n'ai hesitatu a ilu spune curatu si respicatu asia, precum i s'a spusu totu in acestea cestiuni de viatia si mórte de dato 15 Februariu 1842 augustului Seu unchiu, fericitului in Domnulu Ferdinandu I celu bunu. Ce e dreptu, spre a descoperí Monarchului nostru adeverulu puru si simplu, nu s'a cerutu vreunu mare curagiu; a dá inse cu man'a in atàtea cuiburi de vespi, a se espune unu capu bisericescu de primulu rangu la acte de resbunare, se cere mai multu decàtu curagiu, se cere intim'a convictiune despre sanctitatea causei si nestramutat'a decisiune de a perseverá intru apararea ei intre tóte inpregiurarile; cà-ci dupa modest'a nóstra parere, situatiunea ce ni s'a creatu fóra nici o culpa a nóstra, este de natura, ca tocma de amu voí noi insine, sub nici-o conditiune se nu ne mai potemu oprí la calea diumatate. Escelenti'a Ta inse inainte de a face primulu pasu, erai informatu de ajunsu, cà nu numai clerulu, nu numai partea natiunei càta stà sub immediat'a gubernare eclesiastica a Esc. Tale,

*) Amanaramu pàna astadi publicarea acestui discursu numai din causa, cà legile ospitalitatiei ne obligá pe noi cá pe ori-care altu diariu, a deschide colónele nóstre mai antaiu la celelalte acte si discursuri ale altora, càte stetera in legatura cu actiunea nóstra nationale din dilele acestea. Red. Obs.

Foisiór'a „Observatoriului".

Poesii poporale.

Sócr'a si nuor'a.

Tenera m'am maritatu,
Rea sócra mi-am capatatu,
Candu dà 'n câne, dà si 'n mine,
Càtra cane dice: nea,
Càtra mine: nea caíiea.
Déc'am vediutu ca 'i asia
Am pusu secerea de brêu,
M'am dusu la hold'a cu grâu,
Seceraiu pàna la prandiu
Totu cu lacremi si cu plansu.
Tóte sócrele vineau,
La nuorori de prandiu duceau,
La min' nimeni nu venea.
Déc' am vediutu ca 'i asia.
Seceraiu pàn'a la amiédiu,
Totu cu lacremi pe obradiu.
Tóte sócrele veneau,
La nuorori d' amiédi duceau,
La min' nime nu vinea.
Déc' am vediutu ca e asia,
M'am facutu o paserea,
Sburaiu la nanasi'a mea,
Nanasi'a din graiu graiá:
Hîsiu tu mica paserea,
C'am avutu o fina 'n lume,
Si nu-i mai audu de nume.
Nanasia, scumpa nanasia,
Candu pe min' mai cununatu,
Man'a de-ti ar fi secatu.
Sburaiu la maicuti'a mea,
Maicuti'a din graiu graiá:
Hîsiu tu mica paserea,
C'am avutu o fiica 'n lume,
Si nu-i mai audu de nume.
Maicutia, draga maicutia,
Am avutu iubitu in satu,
M'au cerutu dá nu m'ai datu,
Ca tu mama te ai temutu,
C'oi veni dupa 'nprumutu,
Si nu ti l'oiu dá mai multu,
Ci m'ai datu din satu departe,
Se viu cu desagii 'n spate,
Totu cu plansu si cu necadiu,
Totu cu lacrami pe obradiu,
De lacrami n'asiu bagá séma,
Ca le asiu sterge cu nafram'a,
Dar' bag' séma de obradiu,
Ca remane friptu si arsu.

Soldatulu murindu in bataia.

Se me uitu la munti departe,
Se me uitu in ori ce parte,
Se me uitu la lumea tóta,
Nu vediu frati, nu vediu sorori;
Mi vine césulu se moriu.
Diua buna parinti, frati,
Dati man'a si me iertati.
Diua buna veri, vecini,
Si pretenii mei cei buni.
Vinu din vitia n'oiu mai bea,
Preteni buni n'oiu mai avea,
Numai dalba turturea,
Ce'mi arata pe sor'a mea.
Maghieranu cu fóie lata,
Care te-amu purtatu odata,
Diu'a nóptea neincetatu,
Eu me ducu i remanea,
Si te-a purtá cine-o vrea,
Voinicii de sém'a mea.
O tu dalba turturea,
Dute tu la maica mea,
Si spunei, ca am muritu,
Intr'unu siantiu acoperitu,
In locu de popa cu carte,
Unu dobasiu cu dob'a bate,
In locu de lumina de sêu,
Nu vediu omu din satù meu,
In locu de lumina de ceara,
Nu vediu omu dintr'a mea tiéra,
In locu de lumina de lapte,
Nu vediu dintr'u a mea parte.

Doin'a din Sasu-Reghinu.

Càte póme sunt in vià
Nici un'a nu-i mai dulci'a,
C'a mandrutiei cei dintaiu;
Càte póme'su intr'o véra
Nici un'a nu-i mai amara,
Cá mandr'a deodinióra.
Frundia verde, doui si un'a,
Rea bucata e dragostea,
Cine-apuca a o gustá
Uita capù a'si purtá.

Doin'a Sibiiului.

Càtu e Sibiiulu de mare,
Numa-o cararusia are,
Presarata cu nassipu.
Mergu catanele totu rendu,
Maicele 'napoi plangêndu
Nevestele blastemandu,
Blastemandu pe generalulu
Cà le catani barbatulu.
Pune frate man'a 'in siele
Si trage un'a de jele,
La copii si la muiere:
Ca de candu m'am catanitu,
Parintii-au inbetranitu,
Plugù 'n curte-au ruginitu,
Boii 'n grajdu au odihnitu
Holdele s'au tielenitu.

ci totalitatea ei este unanima in ferbintea dorintia de a i se apará si inca tocma in faci'a tronului, cele mai scumpe avutii spirituali, existenti'a si onórea; prin urmare cà dorerósele descoperiri pe care le-ati facutu, era cá scóse din fundulu sufleteloru si ânimeloru poporului intregu.

Asia dara cu atàta ne simtimu mai obligati a Ve multiamí pentru inplinirea inportantei missiuni luate asupra Ve, a Ve felicitá pentru acestu inceputu stralucitu, si a Ve asigurá, cá inaintandu pe acésta cale, totudeauna veti avea pe fiii acestei natiuni persecutate de seculi, alaturea si inpregiuru de escelenti'a Ta si de toti ceilalti capi bisericesci de ambele confessiuni, càti lucra din convictiune intima, cà daca la noi religiunea si biseric'a este nationale, apoi tocma pentru-cá se se conserve si se inflorésca biseric'a, ea cauta se ésa in tóte casurile de pericolu in ajutoriulu nationalitatiei.

Se traiesci Escel. Ta. G. Baritiu.

Discursulu pronuntiatu de Gioachino Pepoli in senatulu italianu la 17 Februariu a. c.

Nu asiu fi luatu cuventulu intr'o óra asia de tardia, déca ilustrulu senatoru Mamiani nu ar fi sulevatu cestiunea Romaniei.

Cu mare parere de reu nu potu se inpartasiescu opiniunile formulate de onor. nostru colegu.

Ascultandu cuventele elocuentului preopinantu, m'am convinsu ca, relativu la acea dorerósa cestiune, ne invertimu intr'unu fatalu echivocu si ca trebue in acestu localu se se redice o voce care se respinga acusarile, ce in numele libertatii fura aruncate asupra acelui generosu poporu, care nu me sfiescu de a vi-o spune, este parte din noi insi-ne, si care, prin campiele insangerate ale Bulgariei, purtà cu gloria si cu splendóre numele de descendinte alu rassei Romane.

Cestiunea, d-loru, dupa parerea mea, nu s'a pusu pe adeverat'a ei base. Trebue mai antaiu de tóte se rechiamu atentiunea Senatului si a d-lui ministru, nu asupra unoru vane si nesicure ipotese, ci asupra unui faptu. Este óre esactu, este óre in adeveru de nediscutatu, ca romanii refusa de a recunósce libertatea consciintiei? Este strictu adeveratu ca ei nu voiescu se aderedie la art. 44 din tractatulu dela Berlinu? Documentele oficiale ce le am sub ochi, imi probedia tocmai contrariulu.

Art. 43 din tractatulu dela Berlinu stabilesce:

„Article 43. Les Hautes Parties contractantes „reconnaissent l'indépendance de la Roumanie en „la rattachant aux conditions exposées dans la deux „articles suivants.

„Article 44. En Roumanie, la distinction des „croyances religieuses et des confessions ne pourra „être opposée à personne comme un motif d'exclu„sion ou d'incapacité, en ce qui concerne la jouis„sance des droits civils et politiques, l'admission „aux emplois publics, fonctions et honneurs ou „l'exercice des différentes professions et industries, „de quelque localité que ce soit.

„La liberté et la pratique extérieure de tous „les cultes seront assurées à tous les ressortissants „de l'Etat Roumain aussi bien qu'aux étrangers, et „aucune entrave ne sera apportée soit à l'organisa„tion hiérarchique des différentes communions, soit „à leurs rapports avec leurs chefs spirituels."

Pe de alta parte constitutiunea romana la art. 7 stabilesce: „la qualité de Roumain s'acquiert ou „se perd d'après les règles determinées par les „lois civiles.

„Les étrangers des rites chrétiens peuvent „seuls obtenir la naturalisation."

Art. 129: „Que le pouvoir legislatif a le droit „de declarer qu'il y a lieu de procéder à la revi„sion de telle disposition de la Constitution qu'il „designe.

„Aprés cette declaration lue trois fois de 15 „en 15 jours en séance publique et approuvée par „le deux assemblées, celles-ci sont dissoutes de plein „droit et il sera convoqué de nouvelles dans le „délai present par l'article 95."

Adica in spatiulu de trei luni.

Asia déru, intielege Senatulu si onor. senatoru Mamiani, ca Romani'a nu póte se declare definitivu ca art. 7 din Constitutiunea sa se fia abolitu, fara a se indeplini formele prescrise de lege.

Si intr'adeveru, cum ar potea unu gubernu constitutionalu cá se indemne pe unu poporu amicu, cá in numele justitíei si libertatiei se violedie propriu-i pactu fundamentalu?

Si principele Romaniei nu a supusu parlamentului romanu tractatulu din Berlinu si nu fu elu de amandoue parlamentele primitu cu unanimitate de voturi?

Póte, ne respectuosu catra aceste voturi, ministrulu Bratianu nu a presentatu camerei cererea de a procede la convocarea unei Constituante pentru a modificá art. 7 din Constitutiune, si Camerile nu au numitu comissiuni cu totulu favorabile care se esaminedie cestiunea?

Déru, pentru cá se ajungemu la scopulu ce'lu voimu, va trebui se tréca catva timpu, cà-ci este necesar,u a se face trei cetiri cari nu se potu face de catu in spatiu de 15 in 15 dile. Se ne gandimu ca trebue timpulu necesariu pentru a convocá Constituanta, apoi unu altu terminu de doue séu trei luni, si pentru acésta, cu cea mai mare bunavointia, Romani'a nu póte se adere ipso facto la inpunerea tractatului din Berlinu.

Ratiunile ce vi le espuseiu au facutu pe Turci'a, pe Austri'a si pe Russi'a se recunósca independinti'a Romaniei.

Poterile occidentale, dupa initiativ'a Franciei, au declaratu ca voiescu se suspenda recunóscerea Romaniei pana ce Constitutiunea ei se va modificá.

Senatorulu Mamiani va intielege ce sentimentu de profunda dorere a produsu la acelu generosu poporu, neincrederea ce i-au aretatu chiaru acele poteri, dela care elu sperá mai multa buna-vointia.

De sicuru ca nu dela Itali'a, multu iubit'a sa mama, se potea Romani'a asteptá la o ofensa asia de dorerósa.

Déca Romani'a nu va voi se inplinésca obligatiunea cei este inpusa prin tractatulu dela Berlinu, déca Camer'a Constituanta va refusá se modifice Constitutiunea, atunci numai s'aru poté intr'unu modu rationabilu si dreptu rupe relatiunile diplomatice, atunci s'aru poté invocá drepturile umanitatiei la cari facea alusiune onor. senatoru Mamiani. Pana atunci insa vi-o spunu cu franchetia, ca vointi'a nóstra de a constringe pe poporulu romanu este unu actu, care va face se se nasca in acelu generosu poporu unu sentimentu de mania.

Si aci 'mi voiu permite de a observá onor. senatoru Mamiani, ca déca atunci candu noi amu votatu legea garantieloru religióse, ne-aru fi disu poterile: recunóscerea vóstra se da cu conditiune cá se proclamati imediatu inviolabilitatea Vaticanului, nici unulu in acestu locasiu nu s'ar fi sculatu pentru a dá unu votu favorabilu unei legi ce ar fi avutu aparenti'a unei constringeri. Popórele au, onorabili si ilustrí colegi, unu sentimentu de demnitate ce nu trebue calcatu. Si eu care am raporturi intime cu acea nobila tiéra, potu se ve asicurediu ca politic'a de neincredere, sustînuta de poterile occidentale, face mai nevoiósa sarcin'a Principelui. Ea in locu de a resolve cestiunea o inaspresce si ne departédia dela acea nobile tienta pe care voiesce a ne-o aretá cu elocuente cuvinte onor. Mamiani.

Pentru aceste cuvente, eu credu ca Itali'a nu ar fi trebuitu nici de cum se armonisedie in politica sa cu politic'a Franciei si a Engliterei.

Din contra credu ca Itali'a ar fi trebuitu se dea garantie Europei pentru cuventulu de onóre datu de antic'a sa fiica. Ar fi trebuitu se demonstre cu faptulu ca crede cu fermitate in onestitatea si lealitatea poporului romanu. In acestu chipu, se o créda ilustrulu oratoru, am fi recuperatu in Oriinte, si mai cu séma pe tiermii Dunarei acea influentia, care o politica nesicura si vasala Franciei si Engliterei ne-a facutu se o perdemu.

Rechiamu atentiunea onor. ministru de esterne asupra celoru ce am disu si ilu rogu, cá in intieleptiunea sa se se gandésca déca n'ar fi oportunu pentru Itali'a de a se face solidara, dupa cum diseiu, cu politic'a romana si se imite pe acele natiuni cari intr'unu modu lealu si nobilu au recunoscutu independinti'a Romaniei.

Trebue apoi se mai dicu o vorba onor. senatoru Mamiani si asupra cestiunei religióse.

Candu am fostu ambasadoru la Vien'a, am studiatu multu cestiunea romana; si nu credu de locu ca ea se fia o cestiune de libertate de consciintia, dupa cum afirma onor. preopinentu.

Cestiunea Evreiloru in Romani'a este o cestiune sociale.

Nu este esactu a se dice ca Evreii cari traiescu in Romani'a sunt in adeveru Romani; ei apartînu unui nému care s'a suprapusu poporului romanu. Evreii Romaniei nu vorbescu limb'a tierei; au o origine diferita. Evreulu romanu nu este unu fiiu care cere unu locu la vétr'a familiei, nu este nici unu trecétoru care in timpu de vijelie cere unu adapostu, este unu navalitoriu care cere pacînicului cetatiénu chiei'a casei sale spre a intrá inlauntru si a o despoiá sub adapostulu legiloru.

Persecutiunile ce s'au facutu in Romani'a contra Evreiloru, nu sunt persecutiuni innascute din sentimentulu religiosu, séu pentru ca romanii ar fi voitu se inpedice pe Evrei de a esercitá in deplina libertate religiunea loru. Desordinele ce s'au nascutu in Romani'a din caus'a Evreiloru, s'au intemplatu din caus'a neonestei loru usure — de ce se nu o spunemu pe facia? — esercitata pe o scara fórte intinsa. Trebue se cunósca esactu onorab. senatoru Mamiani conditiunile acelei nefericite tieri pentru a potea apretiá conduit'a Evreiloru; numai ei au banii si numai ei sugu di cu di sangele poporului romanu.

In diu'a candu voru avea dreptulu de a fi proprietari, totu pamentulu romanu le va apartîné si proprietatea cea mica va dispare cu desavarsire.

Onor. senatoru Decesare me intrerupe dicendu'mi: se'i iea la góna. Tocmai pentru acésta prin art. 7 alu Constitutiunei, Romani'a le negase acelu dreptu de nationalitate, pe care Europ'a adi ilu revendica preocupandu-se mai multu de cestiunea de forma, de catu de cestiunea de substantia.

Desaprobu de sicuru fórte tare persecutiunile la care a fostu supusu poporulu evreu in Romani'a, cari persecutiuni s'au intorsu acumu in contra poporului si natiunei romane.

S'a intorsu falsificandu adeverulu: cà-ci libertatea de consciintia n'are nici unu amestecu in acésta afacere, Cestiunea romana, o repetu, este numai o cestiune economica, este cestiune sociale, si nu trebue se aiba nimeni pietate de aceia cari abusa de bani si intrebuintiédia frauda. Romanii primescu in ori-ce modu dispositiunile congresului din Berlinu; Romanii sunt gat'a de a inplini vointi'a Europei. Voru cautá in legi noue mijloculu de a se potea legalu aperá de invasiunea si de violenti'a cametei. Eu credu utilu, necesariu de a recunósce Romani'a fara alte intardieri, cari ar fi magnanime déca s'ar esercitá in contra unui poporu forte, cari sunt cu totulu din contra, esercitate catre unu poporu generosu si slabu.

Sciu ca in Itali'a sunt multi cari dicu: déra ne amu aretatu simpathi'a nóstra poporului romanu. Nu intielegu ce felu de simpathie i am aretat poporului romanu. Nu i amu ajutatu nici cu unu soldatu, nici cu o scuda pe romani cá se-'si redobandésca independinti'a.

La Berlinu, amu fostu nepotinciosi de a inpedecá pe Russi cá se nu smulga acelei valoróse tieri, una din cele mai bogate provincii ale ei si i amu lasatu fronthier'a deschisa invasiuniloru russesci.

Cu ce dreptu venimu déra se constringemu pe Romani'a, in poterea carui serviciu facutu ne luamu noi dreptulu de a dice romaniloru: nu credemu in lealitatea fagaduelilor vóstre, voi nu meritati de a ve bucurá de fructele acelei independintie pe cari ati castigat'o cu sangele in campii de bataia?

Scimu ca predecesorulu onor. Depretis in Camera, pentru a demonstrá simpathi'a Italiei catre Romani'a, afirma ca a tramisu generosului si bravului principe alu romaniloru „Colanulu Anuntiatei."

Eu care cunoscu si apretiediu nobilele sentimente ale junelui Principe, sunt sicuru ca de si a fostu simtitoru la darulu, „Colanului Anuntiatei," ar fi preferitu totusi cá gubernulu italianu se nu'lu ofensedie nevoindu a recunósce lealitatea poporului seu.

Cele ce ve spunu privescu numai pe Romani'a; déra se 'mi permita onor. ministru de a crede ca este si unu altu cuventu pentru a recu-

---

Hore.

I.

Dela noi pan' la mandr'a
Scurta'mi pare dieu calea
Dar' dela ea inapoi,
Calea 'mi pare unu anu si doi.

II.

Mei baditio de demultu,
Eu nu pociu cá se te uitu,
Pus'am gându se te urescu,
Dar' cá tine nu gasescu.
Ce folosu de oi si boi,
Déca nu ne placemu noi,
Ce folosu de oi si vaci,
Déca nu suntemu noi dragi.

III.

Frundia verde lemnu domnescu,
Me ducu nu te mai iubescu,
Mandra drag'a mea iubita,
Nu 'ti stea ânim'a 'ndouita
Ca te facu nefericita.
Ca de-a fi vre-unu bine mare,
La tómna oi veni éra,
Dár de va fi vre-unu reu,
Stau in locu si 'ti scriu o carte,
Scrisa cu lacremi de a mele
Pe laturi cu doru si jele.

nósce adi Romani'a, cu tóta invoial'a ce a facutu cu poterile occidentale, cuventu unicu italianu.

Credu ca recunoscendu adi Romani'a, nu numai ca vomu ingriji de demnitatea poporului romanu déru si chiaru de aceea a poporului italianu.

Onor. d. ministru scie de sicuru ca la Berlinu representantulu nostru a luatu initiativ'a unei nobile propuneri, pe care eu o tînu de cea mai utila propunere ce ar fi potut'o face gubernulu italianu.

Gubernulu italianu déru propuse cá se se numésca o comissiune internationale care se veghedie la Constantinopoli totu ce era relativu la datoriele Turciei, si acésta in interesulu poteriloru occidentale.

Acum din nenorocire, dupa catu se dice, comissiunea internationale sta a se formá déca nu e si formata. . .

Presidentulu consiliului. Nu.

Senatorulu Pepoli. Suntu fórte veselu ca onor. d. ministru póte se desminta in acésta privintia sgomotele ce se respandisera; déru ori cum va fi, sicuru e ca s'a disu ca in acea comissiune voru fi chiamati representanti francesi, englesi si germani, si ca de drepturile italiane nu s'a tînutu nici unu comptu.

Am disu ieri ca puiu mare pretiu pe alianti'a francesa, ca-ci credu ca in ea sta mantuirea causei civilisatiunei, déru dorescu cá Franci'a se aiba catre noi acele atentiuni ce fia-care poporu datoresce unulu altuia.

De va fi adeveratu ca faptulu de care vorbescu s'a verificatu, ori este pe cale de a se verificá, mie, marturisescu adeverulu, mi s'aru parea ca recunoscendu Romani'a, in contra invoirei de pressiune facuta cu Franci'a, ar fi unu respunsu destulu de eficace modului pucinu bine-voitoru cu care suntemu tractati.

Bine intielesu ca, vorbindu de recunóscerea Romaniei, nu dicu ca acésta se se faca fara a i se luá formal'a promissiune, ca va indeplini pacturile tractatului din Berlinu.

Asupra acestui punctu, amu fostu destulu de esplicitu, cà-ci, déca nu me insielu, amu disu ca, déca Constituant'a romana ar respinge tractatulu din Berlinu, relatiunile internationale aru trebui se fia indata rupte. Pentru mine este o simpla cestiune de incredere.

Credu si a'siu vré cá ministeriulu se crédia in lealitatea Romaniei.

Ceru ertare onor. mei colegi, déca nu mi-amu desvoltatu bine ideia mea.

Nu potu inse terminá discursulu meu fara a indemná pe onor. presidentu alu consiliului, cá se nu mai intardiedie si se deschida, cu totu refusulu Franciei si Engliterei, usi'a acelui nobilu lastaru alu rassei nóstre si a'lu rebotediá in numele marei mame Itali'a.

Nu ve temeti, elu va cresce bine si vigurosu, si in viitoru va potea se se arate demnu de a fi descinsu din nemuritórea stirpe latina, devenindu in Europ'a, cum dicea Principele Carolu in mesagiulu seu de deschidere, unu elementu de fortia si de prosperitate pentru intrég'a Europa si unu elementu mai cu séma de libertate si de progresu pe tiermurile Dunarei. (Aprobari — Multi senatori vinu se stringa mana oratorului.) („Romanulu").

La declaratiunea domnului deputatu Georgie Popu.

Amu cetitu cu atentiune si cu spiritu calmu inputarile ce se facu generosului barbatu de càtra „Egyertértés", organu alu clubului independentiei in Nrii sei 50 et 53. Nu amu aflatu nici-unu adeveru si nici-o moralitate in politic'a desvoltata acolo; de aceea intre inpregiurarile actuali critice si urgente, din alte puncte de vedere, nici cà le aflamu demne de reprodusu in colónele acestea. Totusi spre a satisface, fia si numai curiositatea unoru lectori, scótemu ací càteva passage, cá modelle de logica intortocata si de rea vointia.

„Domnulu deputatu Georgie Popu, carele a fostu unicul si verosimilu si ultimulu membru alu partidei independente, cu principii de nationalitate, a esitu din sinulu partidei. Caus'a esirei sale a fostu, pentrucà partid'a sa au aflatu a fi de lipsa si rationabilu a luá unu conclusu, cá pentru introducerea obligatóre a limbei magiare in scólele poporale se se incépa actiunea parlamentaria cu o interpellatiune.

Ori din care alta causa s'ar fi intemplatu se ésa densulu din partida, ne-ar parea reu; asia inse nici-de cumu nu ne pare reu, ci avendu in vedere esperienti'a, antecedentiele esirei sale, conferenti'a de eri a clubului, reflectandu la suspectarile aruncate de mai inainte asupra partidei nóstre sub titlu de fraternisare cu agitatorii nationali: avemu causa cá mai virtosu se ne bucuramu de unitatea si solidi-tatea partidei nóstre, care de ací inainte nu mai este amerintiata nici din acésta parte.

Atàta inse potemu dice, cà dn. G. Popu prin acésta parasire a partidei nu a facutu nici-unu servitiu bunu cestiunei de nationalitate, cà-ci acuma s'a datu pe facia, cà densulu, care pàna aci ocupá prea pucinu atentiunea publica cu persón'a sa, dintr-'odata, aruncandu la o parte principiu si programa, se presenta cá deputatu nationale, alu carui scopu nu este realisarea unui statu magiaru, prin urmare nici independenti'a lui, ci elu a consideratu acésta numai cá midiulocu in interesu esclusivu romanescu etc." De ací incolo, dupa multa polilogia si fraseologia fóra nici-unu simbure, diariulu radicale kossuthianu, antidinasticu si esclusivu magiaru, are inpertinenti'a se inpute dlui G. Popu lipsa de moralitate in politic'a sa, candu tocma din contra, dsa se vediù moralicesce obligatu a se retrage din acea partida indata din dio'a in care isi castigà convictiunea, cà ceilalti membrii ai partidei portasera masca facia de dsa, si cà tocma partidei intregi 'i lipsesce ori-ce moralitate politica, precum speramu se probamu acestu adeveru chiaru si cu elocentele cuvente publicate de càtra unu profesoru de drepturi, magiaru de nationalitate. Asia este: cei vreo 62 deputati kossuthiani au dreptate se se numésca partid'a independentiei, adeca a ruperei totale de càtra Austri'a, ei inse sunt fórte departe de a considerá in nationalitati si anume in poporulu romanescu alt ceva mai multu, decàtu numai materialu crudu, instrumentu mutu si surdu, contribuenti supusi orbesce, indopaturi de tunuri, tînte la care se traga altii cu puscile, éra pe femeile romaniloru cá straturi calde, in care se crésca milióne de magiari.

Revista politica.

Sibiiu, 8 Martiu st. n. 1879.

Era de prevediutu ca gubernulu ungurescu va intrebuintiá tóte midiulócele de care dispune in mare abundantia, pentru cá se paralisedie actiunea episcopatului romanescu inaugurata in contra proiectului de lege magiarisatoru alu scóleloru confessionale si nationale. Asia la semnulu datu de susu s'au adunatu episcopatulu romano-catholicu, pentru cá intr'o conferentia ad hoc se votedie incredere actualelui ministru de culte alu Ungariei si se 'lu invite a perseverá pe calea apucata de a magiarisá. Fórte multu sémana a lucru facutu la „ordinu mai 'naltu" si adress'a pe care o au inaintatu doui episcopi renegati ai ruteniloru la ministeriulu ungurescu, prin cari ei declara, ca multu discutatulu proiectu de magiarisare nu numai ca n'au facutu o inpressiune anthipatica asupra credinciosiloru loru ruteni, dar' din contra ei l'au salutatu cu mare bucuria. Déca va fi asia, precum au curagiulu se o afirme cei doui episcopi, despre ce inse noi ne indoimu, apoi noi romanii de siguru ca nu vomu plange de mil'a ruteniloru si nici a slovaciloru, cari s'arunca de buna voia in bratiele magiarismului. Pentru noi, cari suntemu gat'a si datori in totu momentulu se ne aparamu limb'a si biseric'a nóstra nationala cu ori ce pretiu, fiindu ele garanti'a si unic'a garantia ce ne au mai remasu a esistentiei nóstre cá individualitate nationala, a fostu o cestiune de onóre nationala si de consciintia, cá se ne manifestamu vointi'a nóstra in punctulu acesta, atàtu fatia cu corón'a, càtu si fatia cu gubernulu. Este o cestiune cu totulu independenta de pasii dejá intreprinsi pàna acuma, ca ce vomu avea a face in casulu candu vocea nóstra va fi sunatu in pusthiu si vointi'a nóstra va fi ignorata, séu si in casulu candu in lupt'a nóstra pentru limba si biserica vomu remanea isolati din partea slaviloru si a sasiloru conlucuitori, pe carii ii amenintia acelési pericole. In casulu acesta situatiunea natiunei romane fiindu limpedita si clara cá lumin'a sórelui, ér' consciinti'a sa inpacata, ea va potea asteptá viitoriulu cu tóte pericolele sale si 'si va potea concentrá tóte fortiele sale spre acele puncte, care voru fi mai tare amenintiate. Pentru cá se nu fimu inse surprinsi, trebue se fimu fórte treji, veghiatori si uniti in cugete si in simtiri.

Mari si doreróse deceptiuni au causatu intregei poporatiuni a monarchíei espunerile si revelatiunile pe care le au facutu in delegatiunile austriace ministrulu comunu de resbelu austriacu. Din acele espuneri resulta umilitoriulu faptu pentru situatiunea militara a monarchiei, ca pentru de a sugrumá si infrange resistenti'a armata a 25.000 insurgenti din Bosni'a si Hertiegovin'a, monarchi'a nóstra a trebuitu se mobilisedie o armata de 300.000. Dar' si mai batatoriu la ochi este inpregiurarea, ca din acésta armata mare mobilisata, precum a disu insusi ministrulu de resbelu, in realitate au fostu combatanti numai 145.000 ceea ce insemnédia, ca in Austri'a la casu de mobilisare pre langa fiacare combatantu mai trebue se se mobilisedie si unu necombatantu. Reflecsiunile si critic'a ce o facu diariele cele mari din ambele capitale ale monarchiei à propos de aceste revelatiuni nu sunt nici decum magulitóre pentru suprem'a comanda administrativa a armatei imperiale.

Totu cu acea ocasiune ministrulu de resbelu Bylandt mai dise, ca positiunea strategica a platoului transilvanu este de unu caracteru mai multu defensivu, decàtu ofensivu, si ca monarchi'a nefiindu preparata pentru unu resbelu de munte, comand'a militara s'a vediutu necessitata a tramite in Bosni'a chiaru si tunurile de modelu ce se aflau in arsenalulu din Vien'a. Óre ce idea isi voru face statele vecine si statele cele mari militare ale Europei despre forti'a armata a Austriei? Si ce voru dice popórale monarchiei despre politic'a comitelui Andrássy, care declarase ca va cuceri Bosni'a si Hertiegovin'a punenduse cu stégulu in fruntea a doue companii si cu o banda de musica militara, dupa ce aflara acuma din gur'a insusi ministrului de resbelu, ca pentru a pacificá cele doue provincii, au fostu de lipsa mobilisarea unei armate de 300.000?

Nu mai pucinu pretióse sunt si descoperirile facute in diet'a din B.-Pest'a de càtra deputatulu Dionisiu Pazmandy relative la press'a magiara si despre fondulu de dispositiune. Numitulu deputatu au afirmatu si ministru-presiedinte C. Tisza n'a fostu in stare se'lu desmintia, ca biroulu pressei unguresci de vreo trei ani incóce se afla nu in B.-Pest'a, ci in ministeriulu de esterne din Vien'a subt conducerea cunoscutului renegatu Ludassy alias Gans, si ca press'a ungurésca primesce „ordinele de di" din Vien'a, éra corespondintiele informatóre ce se tramitu din Pest'a pe la diariele cele mari europene, nu se scriu in loculu de unde sunt datate, ci ca se frabricédia cu duzin'a in biroulu pressei din Vien'a. Acestea tóte le cantau de multu vrabiile de pe coperisie, dar' ca s'au aflatu unu deputatu unguru cá se le afirme in modu apodicticu, acésta este unu meritu, pe care noi ne simtimu datori a'lu inregistrá cu atàtu mai multu, pentru cá se se védia, cum si prin ce midiulóce leale se face opiniunea publica in regatulu St. Stefanu.

Russi'a se dice, ca au adresatu cabineteloru o nota cerculara, prin care le invita se'si dea tóta silinti'a intru realisarea aceloru puncte ale tractatului dela Berlinu, care pàna acum'a inca nu s'au efectuatu. Dar' intr'aceea aceeasi Russia dupa ce au scosu pe romani din Arab-Tabi'a, o au ocupatu ea insasi si pentru cá se arunce nassipu in ochii lumei, s'au apucatu se derâme acelu fortu, pe care la casu de trebuintia si'lu va restaurá érasi.

Precum i se scrie „Coresp. Politice," gubernulu turcescu a concentratu in Epiru si in Novi-Bazar o armat'a de preste 75.000 si o enorma cantatitate de munitiune si proviantu. De alta parte se afirma, ca asemenea Angliei au incheiatu si Franci'a unu contractu cu Turci'a, in poterea caruia Franciei i se va cede insul'a Rodos din archipelagulu grecescu. Mai remane acuma se vedemu cu ce se va alege Itali'a din mass'a de licvidare a „barbatului bolnavu."

Corespondentie particularie ale „Observatoriului".

— (Din comitatulu Solnocu-Dobac'a, 14 Feb.) . . . . . Contribuitiunea pe capu (capitatía, lat. Capitis taxa, turcesce haraciu) in Europ'a nu esista, afara de Turci'a si Ungari'a, pentru aceea ve rogu se aveti bunatate a ceti macaru in fuga alaturat'a epistola si brosiura nemtiésca si ve veti incredintia, cà impositulu ce s'a botezatu „contributiune de castigu," nici in tierile dincolo de Laita nu esista, si v'asi rogá se o asemanati cu legea despre contributiunea de castigu din anulu 1875 XXIX, si apoi de veti aflá cu cale, a o luá la ceva critica, cà dóra prin introducerea catastrului nou se se stérga de totu.

Legea despre contributiunea capului este fórte nedrépta, cà aceea pàna acuma, si mai alesu dela introducerea Inspectorateloru de dare se léga de contributiunea de pamentu; incàtu chiaru si candu contribuentele este orbu, schiopu, mutu, bolnavu, sau ori in ce stare misera s'aru aflá, totusi se tacsédia in totu anulu, si apoi daca in 3 ani remane in restantia cu ea, Inspectoratulu de dare o intabulédia pe pucin'a proprietate ce mai are contribuentulu, si apoi Inspectoratulu de dare dupa intielegerea ce are cu Comissiunea, substerne acusele la reg. judecatoria si tribunalu, unde pe langa mari spese, pe care erariulu de multe ori nu le mai póte pune la locu nici dupa vendiarea intregei averi a nefericitiloru contribuenti, se licitédia proprietatile numai si numai pentru contributiunea pe capu.

Tocma acuma in comitatulu Solnocu-Dobac'a sunt preste 600 (siese sute) de mosióre de ale locuitoriloru aprópe de a se vinde la toba. Acestea calamitati le sciu fórte bine toti deputatii càti mergu din acestea comitate la diet'a Ungariei dela 1867 incóce; ei vedu si cunoscu, cà daca saracesce poporulu si apoi fuge de

aici in tierile vecine cu sutele si cu miile, trebue nesmintitu se urmedie, precum si urmédia in adeveru, cu consecentia firésca, si orasienii, si aristocrati'a, cà-ci interessele locuitoriloru de tóte classele sunt prea strinsu legate unele de altele, dara de 12 ani nici-unulu din acei deputati nu si-au cascatu gur'a vreodata in dieta, cá se interpeledie pe ministrulu de finantie sau si pe ministeriulu intregu in cestiuni de acestea,si se'lu convinga cu mii de casuri, cà in acésta privintia astadi este fóra asemenare mai reu, decàtu era sub austriaci.*)

Nu luati in nume de reu incomodarea ce vi o facu, si de poteti si dóra ve este óre; si cum ertatu, ajutati poporulu, cà daca pe langa càte mosii s'au vendutu pentru usurele (cametele) cele paganesci, se voru mai vinde in totu comitatulu pe totu anulu càte 600—1000 de mosióre, in scurtu timpu suntemu earasi unde amu fostu.

Fi siguru, cà daca le aru relaxa contributiunea pe capu, care anualminte face 3, 4, 5, ba si 6 fl., candu din contra a proprietatiei si cascióre 89, 90 cr. multu 1 fl. sau 2 fl. pe anu, acéstu din urma si pe 3 ani deodata multi dintre acei 600—1000 de loviti de sórte, ba dóra toti o ar plati. D.

Concursurile

propuse de

SOCIETATEA ACADEMICA ROMÂNA

conformu decisiuniloru luate in sessiunile de pene la annulu 1878.

(Urmare si fine.)

IV. Premie Nasturellu

(d'in seri'a B, pentru opere publicate).

Conformu decisiunei Societàtii Academice d'in sessiunea annului 1876, se punu in cunoscinti'a publicului urmatórele dispositiuni d'in codicillele repaosatului intru fericire C. Nasturellu-Herescu:

„B. Premie pentru opere publicate.

„In totu annulu Societatea Academica Romana va „avé a premiá, d'in veniturile fondului *Nasturellu*, ua „carte typarita originale, in limb'a romana, care se va „socotí de còtra Societate ca cea mai buna publicatiune „apparuta in cursulu annului.

„Aceste premie voru fi de doue specie:

„1. In trei anni consecutivi, d'a rôndulu, se va „decerne càte unu premiu de patru mii lei, No. 4000 L. „*minimum*, la cea mai buna carte apparuta in cursulu „annului espiratu;

„2. Ero in allu patrulea annu, se va decerne „unu premiu fixu de lei 12,000, carele se va numí „*Marele Premiu Nasturellu*" operei care va fi judecata „cá publicatiunea de capetenia ce va fi apparutu in „cursulu celloru patru anni precedenti. Acestu premiu „nu se va puté decerne unei lucràri care va fi obtinutu „deja unulu d'in premiele annuali, de câtu defalcându „dintr'insulu valórea premiului precedente.

„Operele ce se voru recompensá cu acésta a dou'a „seria de premie, voru tractá cu preferentia despre „materiele urmatóre:

„*a)* Scrieri seriose de Istori'a si de sciintiele „accessorie alle istoriei, preferindu-se celle attingetóre „de istori'a tierreloru romane;

„*b)* Scrieri de Religiunea ortodoxa, de Morala „practica si de Filosofia;

„*c)* Scrieri de Sciintie politice si de Economi'a „sociale;

„*d)* Tractate originali despre Sciintie exacte;

„*e)* Scrieri encyclopedice, precumu Dictionarie de „istoria si geografia, in care sa intre si istori'a si geo„grafi'a Romaniei; Dictionarie generali séu partiali de „sciintie exacte, de arti si messerii, de administratiune „si jurisprudentia, si alte assemeni lucràri utili si bine „intocmite;

„*f)* Càrti didactice de o valóre insemnata ca „methodu si ca cuprinsu;

„*g)* Dictionarie limbistice in limb'a românésca, mai „allessu pentru limbele antice si orientali, adeco limb'a „latina, ellena, sanscrita, hebraica, araba, turca, slavona „vechia si altele;

„*h)* Publicatiuni si lucràri artistice de ua valóre „seriósa, adeco relative la artile plastice, Architectura, „Pictura, Gravura, si chiaru opere musicali seriose, pre „cari aceste tóte Societatea Academica romana le va „puté appretiá atunci, cându isi va intinde activitatea „ei si assupr'a tutuloru materieloru de Belle-Arti.

„*i)* Scrieri de pura litteratura româna, in prosa „si in versuri, precumu poeme, drame si comedie seriose, „— mai allessu subiecte nationali, — si ori-ce alte opere „de inalta litteratura. Acestor'a mai cu séma asiu dorí „sa se accorde „*Marele Premiu Nasturellu*", candu voru „fi judecate ca avêndu unu meritu cu totulu superiore, „spre a se dá astu-felu ua incuragiare mai puternica „desvoltàrii literaturei nationali."

Spre indeplinirea acestoru dispositiuni, Societatea Academica Româna a regulatu celle urmatóre:

1. Primulu siru de 4 anni prevediutu in dispositiunile testatorelui, attingetóre de acésta seria de premie s'a inceputu in anulu 1877, si se va continuá pêne in 1879 astu-feliu co in annulu 1880 se va presentá pentru prim'a óra casulu de a se decerne *Marele Premiu Nasturellu* de 12,000 lei; éra in annulu 1879, se va dá unu premiu dé 4,000 lei, cellei mai bune càrti publicata in cursulu acelui annu.

2. Toti autorii cari voru dorí sa concurre la premiele annuali d'in acésta a duo'a seria de premie Nasturellu, sunt autorisati si invitati ca sa tramita, mai nainte de deschiderea sessiunii annuali a Societàtii Academice Romàne, unu numeru cellu pucinu de 12 essemplare typarite d'in cartea loru, la Delegatiunea Societàtii, in Bucuresci (localulu Academiei), ossebitu de essemplarele pe cari voru voi sa le offere de-a-dreptulu cotra unii séu toti membri actuali ai Societàtii, fora ca acésta ultima procedere sa fia câtusi de pucinu obligatoria.

NB. Sa nu se pérda d'in vedere co operele propusse la concursu trebue sa fia publicate in restimpulu annului curgetoriu, adeco cu incepere de la ultim'a sessiune anuale a Societàtii Academice; astu-felu, spre essemplu, in sessiunea Societàtii d'in 1879 voru puté sa intre la concursu numai càrtile publicate de la 15 Augustu 1878 nainte, éro in sessiunea d'in 1880, voru puté concurre la *Marele Premiu Nasturellu*, tóte càrtile publicate de la 15 Augustu 1876 pêne in dio'a intrunirii membriloru la sessiunea d'in 1880.

3. La concursu se potu presentá si opuri prenouite in noue editiuni, care se voru fi retyparitu in cursulu annului, de autori in viétia.

4. Dupo coprinderea chiaru a testamentului, traductiunile d'in limbe straine sunt escluse de la concursu; se va face ânse esceptiune pentru acelle traductiuni de pe opuri straine classice, cari:

a) séu prin difficultàtile invinse alle unei perfecte reproduceri in versuri romanesci, voru constituí adeverate opuri litterarie alle limbei romane;

b) séu prin anessarea de elucidàri si de note sciintifice, cu totulu proprii traducetorului, isi voru fi insusitu meritele unoru lucràri originali in limb'a romanu.

5. Càrtile premiate de Societatea Academica romana d'in alte fonduri alle salle séu celle typarite d'in initiativ'a si cu spessele ei, nu potu intrá la concursu pentru premiele Nasturellu d'in seri'a B.

6. Premiele Nasturellu d'in seri'a B se potu accordá, nu numai unoru opuri complete, ci si pàrtii unui opu typaritu in cursulu anului, cu conditiune ânse ca acésta parte sa fia de valórea si de intinderea unui volumu si nu de alle unei simple fascióre, (minimum 400 pag. formatu in-8⁰, garmond).

7. Premiarea unei pàrti a unui opu la unu concursu annuale nu impedica premiarea unei alte pàrti a acelluiasi opu la unu concursu posteriore.

8. Opurile anonyme si pseudonyme voru puté fi admisse la concursulu càrtiloru typarite, éro autorii loru, spre a priimi premiele accordate, voru trebuí sa justifice proprietatea loru.

*) Vedi: Die österreichischen Steuergesetze I. Th. 1878.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Mórtea neindurata érasi rapi din midiuloculu nostru pre unu parinte iubitoriu, pe unu credintiosu fiiu alu biserici si natiunii Teodoru Gentiu preotu gr. or. din Ceisiór'a cottulu Bihari'a, in etate de 51 ani, dupa casatorie de 33 ani si functiune de 32 ani. Dupa unu morbu de peptu in 26 Februariu st. n. a. c. dimineati'a la 4 óre isi dete nobilulu seu sufletu in manile Creatoriului. Reposatulu si-a iubitu natiunea sí confessiunea sa cu unu zelu si devotamentu essemplaru; mórtea lui o deplangu cu ànim'a plina de intristare fiii Ioanu Gentiu abs. de teolog, Iosifu invetiatoriu cu socia Savetá nasc. Moga, Anna cu sociulu ei Ioanu Papp abs. de teolog; Floarea cu sociulu ei Solomonu Petrill'a, ginerele Petru Lazaru preotu gr. or. in Varvizu, cuscrulu Vasiliu Mog'a preotu in Chesie, pr. si alti consangeni, amici, si cunoscuti.

La gelnic'a petrecere ce s'au tienutu in 28 Febr. au asistatu un'a frumósa cununa de preoti in numeru de patrusprediece, in frunte cu Reveren. Domnu Eli'a Mog'a protopresbiterulu Popmezeului, care au tienutu unu discursu funebru, prin care vorbindu despre datorintiele preotului catra D-dieu, catra poporenii sei, si despre ale poporeniloru catra preotulu loru, au emotionatu pana la lacrime pre asistentii dela acea trist'a ceremonia. Au mai luatu parte la inmormentare patru teologi abs. nenumerati invetiatori precum si vr'o 500 de credinciosi, atatu din locu, catu si din comunele vecine din tóte classele poporului fara deschinilire de nationalitate, precum si din opidulu vecinu Ceic'a Magiara au luatu parte intrég'a inteligentia, intregu corpulu judecatorescu, atatu pretorialu, catu si regescu. — Se 'si dórma in pace somnulu eternu!

— (Multiamita publica). Representanti'a comunei opidane Naseudu in siedinti'a sa din 23 Febr. 1879 mi-a votatu o remuneratiune de 30 fl. v. a. in recunoscerea ajutoriului medicalu oferitu morbosiloru acestui opidu.

O noua dovéda acést'a despre amicabilitatea, cu care am fostu coprinsu in decursulu unui frumosu siru de ani de brav'a poporatiune naseudeana, — pentru care — mi tienu de placuta detorintia a-mi esprimá prin acést'a atatu on. representantie catu si poporatiunei acestui opidu multiamit'a mea publica.

Nicolau Tenereanu, medicu cercualu.

— (Numerulu locomotiveloru de pe pamentu). Precum scriu diariele francese, numerulu locomotiveloru ce se afla in circulatiune atatu in lumea vechia catu si in cea noua se urca de presentu la 50,000 representandu o valóre de $2\frac{1}{2}$ miliarde de franci. In acestu numeru statele unite ale Nord-Americei figurédia cu 14,200 masine, Angli'a cu 10,000, Germani'a cu 6,900, Franci'a cu 4,900, Russi'a cu 2000, Austri'a cu 2,400, Ungari'a cu 500, Itali'a cu 1200.

— (Societatea de lectura „Juli'a.") Din Clusiu ni se scriu sub dat'a de 18 Febr. urmatórele: Conformu anunciului publicatu prin diuare, soc. de lect. „Juli'a" a junimei romane universitaria si-a tienutu concertulu declamatoriu musicale inpreunatu cu saltu si cu joculu istoricu Calusiariulu in 17 Februariu. Partea declamatoria si musicala a concertului a reusitu fórte bine, lauda aceloru juni, cari prin laborea loru au sciutu se indestulésca asceptarile tuturoru! Dintre toti s'a destinsu pre piano Dsióra Elen'a Piposiu, unde jucandu cu o desteritate admirabila „La Traviata," si-a atrasu atentiunea publicului intregu, cea ce cá dreptu recompensa se si manifesta prin aplause prelungite. Ce privesce saltulu, dubitezu, déca localitatea redutului a potutu numerá in acestu carnevalu, atàte parechi de jucatori din o clasa, ce apartiene unei natiuni, pentru cà coron'a celoru ce dantiau facea o majoritate romana absoluta. Pre langa tóte cà redutulu urbei claudiopolitane e destulu de spaciosu, totusi de asta-data s'a simtitu necessitatea de a separá jucatorii Romanei si Cadrilului totu in càte 2 colóne.

Acésta séra a fostu onorata cu presenti'a mai a tuturoru romaniloru inteleginti din locu; dar' nice inteleginti'a din provincia inca nu a remasu indereptu. Asia intre notabilii serei sunt mandru a aminti pre Escel. loru ddnii generalii Lauber, Ghiczy si Pongracz, presiedintele tribunalului Biró Pál, vicecomitele Gyarmaty Miklos, profesori de universsitate Dr. Gr. Silasi, Geber, Török, Apt, Szamosy, Dlu prot. gr. or. Rosiescu etc. Din provincia inse fu dlu advocatu din Desiu Gavrila Manu si dlu Negrutiu redactorulu, cu unu cuventu multi óspeti insemnati au luatu parte la acésta petrecere. Publiculu spectatoriu era aprópe indoitu cá alu jucatoriloru. Calusiarii au sciutu prin desteritatea si tactulu celu bineobservatu se stórca admiratiunea celoru presenti. Abea terminau càte o figura si espressiunele sonore de bravo si se traiésca erau de nou repetite prin aplause.

Acestu jocu (dantiu) nationale romanescu si inca alte vreo doue, dau strainiloru carii nu le cunoscea pàna acum, materia de meditatu din punctu-de vedere ethnologicu si alu caracterului nationale. Anume „Calusieriulu" asia cum ilu executa tenerimea nóstra din Transilvani'a, este unicu in tóte provinciile monarchiei. Anticii tîneau despre salturi, cà ele sunt frumóse numai daca nu sunt ostenitórie, dara notele caracteristice ale „Calusieriului" sunt tocma, cá se presente fortia fisica, desteritate estraordinaria in productiunea rapede a mai multoru figure, intre care càteva simbolice, si se fia jocatu fóra parteciparea la elu a sexului frumosu. Procopiu.

Bibliografia.

— (Scól'a Româna.) Fascióra II, pe Novembre coprinde: Ioanu Amos Comenius (urmare). — Referintiele intre scóla si familia. — Bancile de scóla (fine). — Din computulu cu frangeri vulgare (urmare). — Pentru primulu invetiamentu din istoria: II Ercule. — Tractarea practica a unoru bucati de lectura: I. Sórele si ventulu. — Program'a studieloru in scólele primare rurale din Romani'a. — Scólele romane din Brasiovu. — Necrologu: Teodoru Petrisioru. — Varietati. — Bibliografia.

— Fascióra III, pe Decembre: Ioanu Amos Comenius (fine). — Serbarea liceului Mateiu Basarabu. — Lectur'a foiloru pedagogice. — Cum se se cladésca casele de scóla? — Din comptulu cu frangeri vulgare (urmare). — Lectiuni din geometria in scóla poporala. — Lectiuni din geografia pentru scóla poporala. — Tractarea practica a unoru bucati de lectur'a (urmare). — Romani'a-Juna din Vien'a. — Statistic'a scóleloru din comitatulu Sibiiului in anulu 1878. — Varietati. — Bibliografia.

— Fascióra IV, pe Januariu: Ioanu Enricu Pestalozzi. — Despre scóla poporala si invetiatoriu. — Multe sunt necasurile — invetiatoriloru. — Copii cari fumédia. — Cantulu (music'a) in preparandi'a de statu din Dev'a cu privire la elevii romani. — Lectiuni din geometria in scóla poporala (urmare). — Din computulu cu frangeri vulgare (urmare). — Tractarea practica a unoru bucati de lectur'a (fine). — Gradinele de copii si invetiamentulu intuitivu apretiate de unu Francesu. — Introducerea limbei magiare in scólele poporale din Ungari'a. — Varietati.

Precum se vede coprinsulu acestei foi pedagogice este prea interesantu pentru toti aceia, cari se ocupa cu instructiunea poporului. Ea face onóre pedagogului nostru d. V. Petri. Ne pare reu, ca pe copert'a fasc. IV cetimu urmatorea declaratiune din partea redactiunei: „La finele an. 1877, candu am sistatu pentru prim'a data „Scol'a rom." mai multi invetiatori si barbati de scóla ni-au disu, ca pentru ce inainte d'a luá acésta decisiune, nu am facutu unu ultimu apelu, catra publ. romanu? Ei bine, ilu facemu acum si declaràmu, ca déca pàna la finele lui Martisioru, candu va appare fasc. VI. cu care se va inchiaiá sem. I. alu acestui anu, prenumeratiunile la „Sc. rom." nu voru atinge celu pucinu numerulu de 400, fói'a va incetá pentru totudéun'a! — Ne inplinimu o placuta datorie candu atragemu si din parte-ne atentiunea invetiatoriloru nostrii asupra intreprinderei meritorie a d. Petri, assigurandu-i ca „Scól'a romana" ii tiene totudéun'a in curentulu si pe nivoulu scientiei pedagogice moderne. Pretiulu de fl. 4 la anu, este catu se póte de moderatu.

— (Catalogulu) despre Tiparituri pentru primariile comunali, care coprindu multime de formularie pentru afaceri din cele mai necessarie poporului, pàna si de care se ceru la processele de bagatelle, cum si pentru catastru, assentari la óste, cerendu-se dela tipograf'a W. Krafft din [illegible] gratuitu.

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu. Tiparlulu [illegible]